

Dansvliegen (Empididae s.l.) in het reservaat van de Demerbroeken te Zichem

door Patrick GROOTAERT¹ & François VANKERCKHOVEN²

¹ Departement Entomologie, KBIN, Vautierstraat 29, B-1000 Brussel (e-mail : grootaert@kbinirsnb.be).

² Wolvenstraat 9, B-3290 Diest.

In het kader van een inventarisatie van de bedreigde dansvliegensoorten in Vlaanderen werden in het jaar 1997 over zowat het gehele Vlaamse landsgebied stalen genomen. Het reservaat van de Demerbroeken te Zichem maakte deel uit van deze campagne. Het onderzochte gebied is ongeveer 100 ha groot, gelegen in UTM FS 396 532 en de stalen werden genomen in een vochtig grasland waarvan de bodem zan-

dig is bovenop veen (overgang Hageland-Kempen) (ANONYMUS, 1997).

Materiaal en methode

Materiaal werd verzameld met een set van 3 witte en 3 gele waterbakjes (diameter 9,5 cm, hoogte 9 cm). De bakjes werden elke maand geleid en dit vanaf mei tot augustus 1997.

Resultaten

Soort	Aantal	Status	Habitat adult
<i>Bicellaria simplicipes</i> (Zetterstedt, 1842)	4	4. Zeldzaam	hagen, vochtig grasland
<i>Bicellaria sulcata</i> (Zetterstedt, 1842)	2	4. Zeldzaam	hagen
<i>Bicellaria vana</i> Collin, 1926	3	6. Momenteel niet bedreigd	vochtig grasland
<i>Drapetis parilis</i> Collin, 1926	2	6. Momenteel niet bedreigd	bos
<i>Drapetis pusilla</i> Loew, 1859	1	6. Momenteel niet bedreigd	bos
<i>Elaphropeza ephippiata</i> (Fallén, 1815)	1	6. Momenteel niet bedreigd	grasland
<i>Empis (Coptophlebia) albinervis</i> Meigen, 1822	26	6. Momenteel niet bedreigd	ubiquist, vochtige bodems
<i>Empis (Empis) aestiva</i> Loew, 1867	4	6. Momenteel niet bedreigd	grasland
<i>Empis (Empis) bicuspidata</i> Collin, 1927	1	4. Zeldzaam	onbekend
<i>Empis (Empis) chioptera</i> Meigen, 1804	1	6. Momenteel niet bedreigd	
<i>Empis (Empis) nigripes</i> Fabricius, 1794	61	6. Momenteel niet bedreigd	grasland, vochtig
<i>Empis (Empis) planetica</i> Collin, 1927	1	6. Momenteel niet bedreigd	
<i>Empis (Empis) praevia</i> Collin, 1927	17	6. Momenteel niet bedreigd	grasland en bos
<i>Empis (Empis) rufiventris</i> Meigen, 1838	3	4. Zeldzaam	heide, droog
<i>Empis (Euempis) tessellata</i> (Fabricius, 1794)	8	6. Momenteel niet bedreigd	grasland
<i>Empis (Kritempis) livida</i> Linnaeus, 1758	91	6. Momenteel niet bedreigd	grasland, hagen
<i>Empis (Polyblepharis) opaca</i> Meigen, 1804	3	6. Momenteel niet bedreigd	rietland, grasland
<i>Hilara albipennis</i> von Roser, 1840	2	4. Zeldzaam	
<i>Hilara chorica</i> (Fallén, 1816)	1	6. Momenteel niet bedreigd	stromend en stilstaand water
<i>Hilara monedula</i> Collin, 1927	1	6. Momenteel niet bedreigd	bos
<i>Phyllodromia melanocephala</i> (Fabricius, 1794)	5	6. Momenteel niet bedreigd	bos
<i>Platypalpus agilis</i> (Meigen, 1822)	2	6. Momenteel niet bedreigd	ubiquist
<i>Platypalpus australominutus</i> Grootaert, 1989	2	6. Momenteel niet bedreigd	ubiquist
<i>Platypalpus calceatus</i> (Meigen, 1822)	1	6. Momenteel niet bedreigd	grasland, akkers
<i>Platypalpus cursitans</i> (Fabricius, 1775)	1	6. Momenteel niet bedreigd	bosrand
<i>Platypalpus interstinctus</i> (Collin, 1926)	1	6. Momenteel niet bedreigd	ubiquist
<i>Platypalpus pallidiventris</i> (Meigen, 1822)	2	6. Momenteel niet bedreigd	ubiquist
<i>Rhamphomyia (Aclonempis) longipes</i> (Meigen, 1804)	4	6. Momenteel niet bedreigd	bos
<i>Tachydromia arrogans</i> (Linnaeus, 1761)	3	6. Momenteel niet bedreigd	ubiquist
<i>Tachydromia umbrarum</i> Haliday, 1833	1	4. Zeldzaam	vochtig grasland
<i>Trichina pallipes</i> (Zetterstedt, 1830)	1	4. Zeldzaam	bosrand

Er werden 31 soorten aangetroffen, wat relatief veel is voor de gebruikte methode. Daarvan hebben 7 soorten of 23 % van de soorten het Rode lijst statuut "Zeldzaam" (*sensu* GROOTAERT *et al.*, 2001). Dit betekent dat deze soorten sedert 1980 in minder dan 10 % van de atlashokken (5 op 5 km U.T.M.) in Vlaanderen voorkomen en er geen significante achteruitgang kon vastgesteld worden sedert de spildatum van 1980.

Volgende soorten hebben het statuut "Zeldzaam":

Hilara albipennis, een kleine *Hilara* soort, is gekend van 5 lokaliteiten in Vlaanderen: Beernem, Schelderode, Sinaai, St. Truiden en het Stamprooierbroek te Bree.

Empis bicuspidata is een bossoort die gekend is van 10 lokaliteiten: Beernem, Ruiselede, de Bourgoyen (Gent), St. Martens-Latem, Serskamp, Puurs, Tessenderlo, Wimmertingen, Hoeilaart en Bree.

Empis (Empis) rufiventris is naast Zichem slechts gekend van Bree en Gellik. De soort is evenwel niet eenvoudig te onderscheiden van *E. (E.) nigripes*.

Bicellaria simplicipes is een soort die jaagt in vochtig grasland en is gekend van 6 andere lokaliteiten: Beernem, De Blankaart, St. Martens-Latem, Het Dal (Zingem), de Polder van Hoboken en Balen.

Bicellaria sulcata is eveneens gekend van 6 andere lokaliteiten: De Blankaart, Ingelmunster, Uitbergen, Meilegem, St. Martens-Latem en Riemst. Het eigenlijke habitat is niet goed gekend.

Tachydromia umbrarum is gekend van een 20-tal lokaliteiten wijd verspreid over Vlaanderen. Ze wordt vooral in vochtige graslanden aangetroffen.

Trichina pallipes is van 9 andere lokaleiten

bekend (De Blankaart, de Bourgoyen, Destelbergen, Overmere, Heusden, St. Martens-Latem, Wachtebeke, Waarschoot en Wimmertingen) en kan lokaal zeer abundant zijn.

De dominante soort hier in het station van de Demerbroeken is *Empis (Kritempis) livida*. Het is een grote dansvlieg die nectar zuigt op bloemen in graslanden en langs bosranden en dit vooral op tamelijk vochtige bodem.

De tweede meest dominante soort is *Empis (Empis) nigripes*, een soort met een wijde verspreiding in Vlaanderen, maar met een voorkeur voor vochtige graslanden. Ze is actief in de lente en wordt in de zomer gewoonlijk opgevolgd door *Empis (Coptophlebia) albinervis*, die ook hier tamelijk abundant is.

We menen te mogen besluiten dat de dansvliegen fauna van het onderzochte station in de Demerbroeken: 1° relatief rijk is aan soorten (i.f.v. verzamelmethode); 2° het station gedomineerd wordt door soorten van vochtig grasland; toch zijn er een aantal soorten van hagen of bosranden en een 5-tal storingssoorten (ubiquisten); 3° een 20 % van de soorten worden beschouwd als "zeldzaam" maar verder zijn er geen echt bedreigde soorten aanwezig. Aan de hand van deze waarnemingen kunnen we toch stellen dat de Demerbroeken een interessant gebied met potentie zijn voor de dansvliegen.

Referenties

- ANONYMUS, 1997 - Demerbroeken: De Broeken van Floere, te koesteren als fluwijn. *Natuurreservaten. Stad Scherpenheuvel-Zichem*.
- GROOTAERT P., POLLET M. & MAES D., (2001, in press) - A Red Data Book of empidid flies of Flanders (northern Belgium) (Diptera, Empididae s.l.): constraints and possible use in nature conservation. *Journal of Insect Conservation*.